

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

w sprawie z wniosku **K. M.**
o odszkodowanie i zadośćuczynienie
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 27 listopada 2024 r.,
wystąpienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie
o przekazanie sprawy II AKa 33/24 do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu
na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

**przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu
w Lublinie.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie wpłynęły apelacje prokuratora, pełnomocnika Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie oraz pełnomocnika wnioskodawcy K. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 28 grudnia 2023 r., sygn. akt II KO 24/23, zasądzającego od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie. Apelacje prokuratora i pełnomocnika Skarbu Państwa wywiedzione zostały na niekorzyść wnioskodawcy. Po zarejestrowaniu sprawy pod sygnaturą II AKa 33/24, wyznaczono na dzień 3 października 2024 r. termin rozprawy apelacyjnej. W piśmie z dnia 4 września 2024 r. prokurator Prokuratury

Okręgowej w Przemyśle wyraził zastrzeżenia co do wyznaczonego składu orzekającego (sędziowie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie: X.Y., X.Y.1 i X.Y.2) wskazując, że ze względu na przeprowadzone przez Sąd Najwyższy, z negatywnym rezultatem, testy niezawisłości i bezstronności sędziów „rozpoznanie przedmiotowej sprawy przez wskazany skład orzekający może zostać uznane za dotknięte bezwzględną przyczyną odwoławczą”. Postanowieniem z dnia 12 września 2024 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie na podstawie art. 37 k.p.k. sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wskazano, że stosownie do art. 554 § 2b pkt 1 k.p.k., stroną postępowania jest m.in. Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie. Sytuacja ta mogłaby w odbiorze społecznym „prowadzić do podejrzeń o stronniczość przy wydawaniu wyroku. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie orzekałby niemal <<we własnej>> sprawie”, skoro roszczenie ma być wypłacane ze środków tego Sądu. Zauważono także, że w procedurze cywilnej obowiązkiem sądu, w takiej sytuacji, jest przedstawienie akt sądowi przełożonemu, w tym przypadku Sądowi Najwyższemu, o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu (art. 44² k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k.). Ostatecznie podniesiono, iż powodem wystąpienia jest dbałość o dobro wymiaru sprawiedliwości, polegające na zapewnieniu stronom konstytucyjnego prawa do niezależnego i bezstronnego sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie zasługiwała na uwzględnienie.

Pomijając sporną w orzecznictwie i literaturze kwestię stosowania w postępowaniu karnym regulacji zawartej w art. 44² k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. (Sąd występujący również, jak się wydaje, ma w tym zakresie wątpliwości skoro postanowienie wydano na podstawie art. 37 k.p.k.), stwierdzić trzeba, iż w sprawie zaistniały okoliczności uzasadniające naruszenie gwarancyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. Powodem jest prawidłowo wskazane przez Sąd występujący dobro wymiaru sprawiedliwości związane z rozpoznaniem sprawy przez sąd niezależny i bezstronny. W rozważanej sprawie jedną ze stron jest Skarb Państwa – reprezentowany przez Prezesa Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, a nadto – co szczególne istotne – strona ta zaskarżyła apelacją orzeczenie Sądu

pierwszej instancji na niekorzyść wnioskodawcy. W zaistniałym układzie procesowym uzasadnione może być, zarówno w perspektywie strony postępowania, jak i w odbiorze zewnętrznym przekonanie, że w Sądzie właściwym brak jest warunków do bezstronnego i niezależnego rozpoznania sprawy, niezależnie od składu Sądu. Rzecz bowiem w tym, że w opisanej sytuacji nie ma znaczenia, z punktu widzenia zewnętrznego obserwatora, subiektywna zdolność poszczególnych sędziów do bezstronnego rozpoznania sprawy.

Kierując się powyższym, orzeczono jak na wstępie.

[J.J.]

[a.ł.]